

Dosarul nr. 3ra-1130/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Nadejda Mazur)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Victoria Sîrbu, Viorica Mihaila, Anatolie Minciuna)

DECIZIE

25 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Vladimir Levițchi împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale, intervenient accesoriu Ministerul Afacerilor Interne cu privire la
contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei,

împotriva deciziei din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut
hotărârea din 08 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care s-
a admis acțiunea depusă de Vladimir Levițchi,

constată:

La 28 noiembrie 2018, Vladimir Levițchi a depus cerere de chemare în
judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de
Asigurări Sociale (în continuare CNAS), intervenient accesoriu Ministerul
Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea
recalculării pensiei.

În motivarea acțiunii a invocat că, în perioada anilor 1990-2008 a activat în
funcția de polițist al Batalionului serviciului pază și escortă al Comisariatului
General de Poliție mun. Chișinău, iar la 14 noiembrie 2008 a devenit pensionar al
Ministerului Afacerilor Interne.

Ulterior a aflat că pe perioada serviciului în cadrul Batalionului serviciului
pază și escortă nu i s-a calculat vechimea în muncă cu avantaje, după cum prevede
legislația în vigoare. Astfel, a înaintat cerere prealabilă Ministerului Afacerilor
Interne, prin care a solicitat recalcularea și includerea în vechimea de muncă a
perioadei în care a îndeplinit serviciul în Batalionul serviciului escortă și pază, cu
avantaje.

Prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 a fost
satisfăcută cererea prealabilă și s-a dispus acordarea înlesnirilor două luni vechime
în muncă pentru o lună de serviciu militarilor care au îndeplinit serviciul prin

contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne (funcționarilor publici cu statut special și militarilor din cadrul MAI), pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), care urmează a fi luate în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

La 12 octombrie 2018, s-a adresat CNAS cu cerere prin care a solicitat introducerea modificărilor vechimii în muncă și efectuarea recalculării cuantumului pensiei.

Prin decizia nr. 276 din 14 noiembrie 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Chișinău, Buiucani (în continuare CTAS Buiucani) a refuzat recalcularea pensiei ca lucrător în instituțiile de forță, deoarece perioada de activitate care se calculează cu avantaje în baza Ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018 nu poate fi luată în calcul, conform Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Reclamantul Vladimir Levițchi a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată, declararea ca fiind ilegală decizia CTAS Buiucani nr. 276 din 14 noiembrie 2018 și obligarea CNAS să recalculeze cuantumul pensiei, luându-se în considerație recalcularea vechimii în muncă două luni pentru o lună de serviciu, efectuată de Ministerul Afacerilor Interne pentru perioada serviciului 17 septembrie 1990 – 14 noiembrie 2008, în calitate de polițist al Batalionului serviciului pază și escortă al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău

Prin hotărârea din 08 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Levițchi Vladimir.

S-a declarat ca fiind ilegală decizia CTAS Buiucani nr. 276 din 14 noiembrie 2018 privind refuzul în calcularea cuantumului pensiei.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea cuantumului pensiei lui Levițchi Vladimir, luându-se în calcul vechimea în muncă cu avantaje: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, pentru perioada efectuării serviciului în calitate de polițist al Batalionului serviciului de pază și escortă al DP Chișinău: 17 septembrie 1990 – 14 noiembrie 2008 (f.d. 50, 74-84).

La 11 februarie 2019, reclamantul Vladimir Levițchi, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali a depus cerere cu privire la emiterea unei hotărâri suplimentare, invocând că în dispozitivul hotărârii din 08 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nu este menționat din ce dată urmează a fi efectuată recalcularea pensiei lui Vladimir Levițchi (f.d. 55).

Avocatul Vladimir Kovali a solicitat în numele și interesele lui Vladimir Levițchi emiterea unei hotărâri suplimentare la hotărârea din 08 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin să fie obligată CNAS să efectueze recalcularea cuantumului pensiei lui Vladimir Levițchi, din momentul stabilirii pensiei, luându-se în considerare recalcularea vechimii în muncă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, efectuată de MAI pentru perioada serviciului de la 17 septembrie 1990 – 14 noiembrie 2008 în funcția de polițist al Batalionului serviciului de pază și escortă al DP Chișinău, conform certificatului nr. 8257 din 28 mai 2018.

La 01 martie 2019, CNAS, în numele căreia a acționat vicepreședintele Alexei Sîci a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 08 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat casarea hotărârii, cu pronunțarea unei hotărâri noi în sensul respingerii acțiunii (f.d. 71).

La 07 martie 2019, CNAS, reprezentată prin procură de Aliona Trofim a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 08 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat casarea hotărârii, cu pronunțarea unei hotărâri noi în sensul respingerii acțiunii (f.d. 72).

Prin hotărârea suplimentară din 29 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea reprezentantului reclamantului Vladimir Levițchi privind darea unei hotărâri suplimentare și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea cuantumului pensiei lui Vladimir Levițchi din momentul stabilirii pensiei (f.d. 67-69).

La 07 mai 2019, CNAS, reprezentată prin procură de Aliona Trofim, a depus apel suplimentar/motivat, prin care a solicitat casarea hotărârii din 08 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi în sensul respingerii acțiunii (f.d. 92-95).

Prin decizia din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de CNAS și s-a menținut hotărârea din 08 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 116, 117-122 recto-verso).

În motivarea soluției instanța de apel a reținut că, organul cu atribuții de stabilire și calculare a pensiei reclamantului, care la 14 noiembrie 2008 era Ministerul Afacerilor Interne, în mod eronat a stabilit că vechimea în muncă a lui Vladimir Levițchi în Batalionul serviciului de escortă și pază constituie 18 ani 2 luni 17 zile. Or, la acest calcul nu au fost aplicate prevederile articolului 14 lit. a) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, pct. 7 lit. b), 8 lit. a) și d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

În aplicarea coroborată a normelor legale precitate, la 14 noiembrie 2008, adică data de la care a fost stabilită pensia reclamantului, stagiul vechimii în muncă a acestuia necesar pentru stabilirea pensiei era de 38 de ani 04 luni și 11 zile, stagiul ce influențează asupra mărimii pensiei.

Astfel, instanța de apel a conchis că eroarea organului cu atribuții de stabilire și calculare a pensiei a generat situația achitării unei pensii mai mici lui Vladimir Levițchi, începând cu perioada de la 15 noiembrie 2008 și până în prezent.

La 10 iulie 2019, CNAS a depus recurs împotriva deciziei din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei recurate și emiterea unei decizii noi (f.d. 128-131).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a analizat multilateral legislația în vigoare ce reglementează obiectul litigiului, iar circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite *de facto* nu au fost dovedite.

Conform dosarului de pensionare al intimatului, la 14 noiembrie 2008 acesta a devenit beneficiar de pensie stabilită de Ministerul Afacerilor Interne, în temeiul Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Din coroborarea normelor articolelor 48 și 49 alin. (3) din Legea nr. 1544 din 23.06.1993 (în redacția Legii nr. 282 din 28 decembrie 2016) cu dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 1427 din 28 decembrie 2016, CNAS stabilește pensiile în

baza Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, în baza documentelor cu privire la vechimea în muncă și venitul beneficiarului calculate și eliberate de către organul abilitat.

Astfel, CNAS nu deține competența de a calcula sau recalcula vechimea în muncă persoanelor ce urmează să se pensioneze sau sunt pensionate în baza Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, aceste atribuții revenind angajatorilor, după caz Ministerului Afacerilor Interne.

Judecând cauza instanța de apel nu a ținut cont de ierarhia actelor normative, și anume a Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 în coraport cu pct. 7 lit. g) și pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Prevederile actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se aplică numai în partea în care nu depășesc cadrul stabilit de actul normativ de nivel superior pentru executarea căruia a fost emis și nu contravin prevederilor actelor respective.

La caz, însă, Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis – Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, deoarece ultima nu conține prevederi referitor la perioada de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortă și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenție provizorie).

Cu atât mai mult că, avantajul de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu se acordă persoanelor care au activat în penitenciare de tip închis și nu în izolatoarele de detenție provizorie, după cum este indicat în Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018.

Prin urmare, în perioadele de timp solicitate de intimat a fi calculate cu avantaje de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, acesta a activat în funcția de polițist al Batalionului serviciului pază și escortă al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău și nu în instituțiile prevăzute de art. 8 pct. d) din Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Dacă Vladimir Levițchi ar beneficia de dreptul la majorarea pensiei, acestuia i s-ar putea plăti diferența de pensie doar pentru 12 luni trecute. Or, conform articolului 51 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, în cazul apariției unor circumstanțe care implică modificarea mărimilor pensiilor stabilite pentru militarii în termen și familiile acestora, recalcularea pensiilor se efectuează în termenele stabilite de Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat; recalcularea pensiilor pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și pentru familiile acestora se efectuează de la data de 1a lunii, următoare celei care au survenit circumstanțele ce cauzează modificarea mărimii pensiei. Totodată, dacă pensionarul beneficiază de dreptul la majorarea pensiei, diferența de pensie i se poate plăti doar pentru 12 luni trecute.

La 04 septembrie 2019, examinând admisibilitatea recursului depus de CNAS completul de admisibilitate al completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a numit examinarea recursului în fond, în complet de cinci judecători.

Examinând recursul depus, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele motive.

La 01 aprilie 2019, a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, fapt ce rezultă din articolul 257 alin. (1) al acesteia.

Articolul 258 alin. (3) din Codul administrativ statuează că, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Astfel, procedura de contencios administrativ dedusă judecării în prezenta speță urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, iar în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ, și anume a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 01 aprilie 2019).

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. a) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care respinge recursul.

Aderent, articolul 195 din Codul administrativ prevede că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Din materialul probator administrat la materialele cauzei rezultă că, în perioada 27 august 1990 – 14 noiembrie 2008 Vladimir Levițchi a activat în funcția de polițist al Batalionului serviciului pază și escortă al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău, iar la 14 noiembrie 2008 a devenit pensionar al Ministerului Afacerilor Interne.

Odată cu ieșirea la pensie, acestuia i-a fost stabilită vechimea în muncă de 18 ani 2 luni 17 zile.

Prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne” s-au acordat înlesniri două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne (funcționarilor publici cu statut special și din cadrul MAI), pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenție provizorie), care urmează a fi luate în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993. Eliberarea confirmărilor privind înlesnirile prevăzute la pct. 1 al prezentului ordin la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pentru funcționarii publici cu statut special și militarii care și-au îndeplinit serviciul în cererea acestora, de către

autoritățile administrative și instituțiile din subordine, prin intermediul subdiviziunilor de resurse umane, conform competenței, care va fi determinată de ultimul loc de muncă al solicitantului. În cazul lichidării subdiviziunilor în care solicitanții au activat anterior, confirmările vor fi eliberate de către subdiviziunile, autoritățile administrative sau instituțiile din subordinea MAI, care au devenit succesori de drepturi și obligații sau au preluat competențele subdiviziunilor de poliție reorganizate sau lichidate.

Având la bază ordinul menționat, Vladimir Levițchi s-a adresat Direcției de Poliție a mun. Chișinău cu o cerere prin care a solicitat eliberarea unui certificat al vechimii în muncă.

La 28 mai 2018, Direcția de Poliție a mun. Chișinău a eliberat intimatului confirmarea nr. 8257, conform căreia la 14 noiembrie 2008 vechimea în muncă a acestuia a constituit 38 de ani 4 luni 11 zile (f.d. 5).

La 12 octombrie 2018, Vladimir Levițchi s-a adresat CNAS și CTAS Buiucani cu cerere prealabilă prin care a solicitat introducerea modificărilor vechimii în muncă și efectuarea recalculării cuantumului pensiei (f.d. 2).

Prin decizia nr. 276 din 14 noiembrie 2018, CTAS Buiucani a refuzat recalcularea pensiei ca lucrător în instituțiile de forță, deoarece perioada de activitate care se calculează cu avantaje în baza Ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018 nu poate fi luată în calcul, conform Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 (f.d. 3).

Manifestându-și dezacordul cu decizia CTAS Buiucani nr. 276 din 14 noiembrie 2018, Vladimir Levițchi a depus cerere de chemare în judecată în instanța de contencios administrativ împotriva CNAS, intervenient accesoriu Ministerul Afacerilor Interne, prin care a solicitat declararea ca fiind ilegală decizia CTAS Buiucani nr. 276 din 14 noiembrie 2018 și obligarea CNAS să-i recalculeze cuantumul pensiei, luându-se în considerație recalcularea vechimii în muncă două luni pentru o lună de serviciu, efectuată de Ministerul Afacerilor Interne pentru perioada serviciului 17 septembrie 1990 – 14 noiembrie 2008, în calitate de polițist al Batalionului serviciului pază și escortă al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău

Fiind investită cu examinarea în fond a prezentei cauze, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 08 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a admis cererea de chemare în judecată depusă de Levițchi Vladimir, a declarat ca fiind ilegală decizia CTAS Buiucani nr. 276 din 14 noiembrie 2018 privind refuzul în calcularea cuantumului pensiei, și a obligat CNAS să efectueze recalcularea cuantumului pensiei lui Levițchi Vladimir, luându-se în calcul vechimea în muncă cu avantaje: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, pentru perioada efectuării serviciului în calitate de polițist al Batalionului serviciului de pază și escortă al DP Chișinău: 17 septembrie 1990 – 14 noiembrie 2008 (f.d. 50, 74-84).

Prin hotărârea suplimentară din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis cererea reprezentantului reclamantului Vladimir Levițchi privind darea unei hotărâri suplimentare și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea cuantumului pensiei lui Vladimir Levițchi din momentul stabilirii pensiei (f.d. 67-69).

Prin decizia din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de CNAS și s-a menținut hotărârea din 08 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 116, 117-122 recto-verso).

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și al hotărârii din 08 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că, instanțele inferioare au interpretat corect legea materială ce guvernează raportul material litigios, iar drept consecință au adoptat o soluție corectă, întemeiată pe suportul probatoriu administrat și motivată în raport cu situația faptică a cauzei.

Ab initio Colegiul apreciază ca fiind formulat *omissio medio* argumentul recurentului precum că, în cazul în care Vladimir Levițchi ar beneficia de dreptul la majorarea pensiei, acestuia i s-ar putea plăti în baza articolului 51 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 diferența de pensie doar pentru 12 luni trecute.

Asupra capătului de cerere cu privire la perioada pentru care a fost obligat CNAS să recalculeze cuantumul pensiei lui Vladimir Levițchi, Judecătoria Chișinău, sediul Centru s-a pronunțat prin hotărârea suplimentară din 29 martie 2019 (f.d. 67-69).

În speță, emiterea hotărârii suplimentare a avut drept scop dobândirea caracterului deplinătății hotărârii inițiale, întrucât la adoptarea acesteia prima instanță nu s-a pronunțat asupra unei pretenții formulate de reclamant.

La aspectul dat instanța de recurs notează că, în conformitate cu articolul 250 alin. (2) din Codul de procedură civilă, problema pronunțării unei hotărâri suplimentare poate fi pusă în termenul executării silite a hotărârii. Instanța emite, după examinare în ședință de judecată, hotărârea suplimentară, care poate fi atacată în ordinea stabilită de prezentul cod. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea problemei.

Din structura logico-juridică a normei precitate rezultă, în afara oricărui dubiu rezonabil că, hotărârea suplimentară poate fi atacată în ordine generală, separat de hotărârea inițială.

În conformitate cu articolul 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care era în vigoare și aplicabil ca normă de procedură la momentul adoptării hotărârii suplimentare, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest sens se atestă că, prin cererea de apel nemotivată și prin cererea de apel suplimentară (motivată) CNAS și-a manifestat dezacordul doar cu hotărârea din 08 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând Curții de Apel Chișinău casarea doar a acestui act judecătoresc de dispoziție (f.d. 72, 92-95).

Mai mult decât atât, din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată din 29 mai 2019 rezultă că, la etapa procedurală de audiere a explicațiilor părților în instanța de apel, reprezentantul apelantului CNAS a solicitat „admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătorei Chișinău din 08 februarie 2019 [...] cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii integral” (f.d. 114).

În această consecvență Colegiul constată că, CNAS nu a ridicat în fața instanței de apel probleme de drept referitor la neaplicarea sau interpretarea eronată de către prima instanță a prevederilor articolului 51 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993. Dealtfel, CNAS nici nu a invocat în instanța de apel că, în cazul în care

Vladimir Levițchi ar beneficia de dreptul la majorarea pensiei, acestuia i s-ar putea plăti diferența de pensie pentru o perioadă ce nu poate depăși 12 luni trecute.

Respectiv, hotărârea suplimentară din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nu a format obiectul procedurii în apel, iar Curtea de Apel Chișinău nu a exercitat controlul judiciar al acestei hotărâri.

Drept consecință acest temei de recurs nu poate fi formulat de către recurent *omissio medio*, adică dacă a omis calea apelului. Or, în situația în care hotărârea primei instanțe este menținută de către instanța de apel, recurentul, nefiind de acord nici cu hotărârea judecătorești, nici cu decizia curții de apel, poate formula în recurs numai acele temeiuri care au fost invocate și examinate în instanța de apel. Recurentul nu poate formula temeiuri de recurs, neinvocate în apel și asupra cărora instanța de apel nu s-a pronunțat.

Această interdicție este consfințită și la articolul 429 alin. (5) din Codul de procedură civilă, care prevede imperativ că nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art. 430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației. O hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, în cadrul termenului de apel, direct cu recurs dacă părțile consimt expres în fața primei instanțe prin înscris autentic sau prin declarație verbală consemnată expres în procesul-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material.

Această interdicție garantează respectarea principiului ierarhiei căilor de atac, potrivit căruia recursul ca o cale ordinară de atac nu poate fi exercitat *omissio medio*, adică fără să se fi exercitat în prealabil calea de atac a apelului.

În atare circumstanțe, instanța de recurs nu poate exercita controlul judiciar al hotărârii suplimentare din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și asupra dispozițiilor instanței judecătorești care au fost pronunțate prin această hotărâre, întrucât în privința acesteia nu a fost folosită calea apelului prevăzută de lege.

Succesiv Colegiul apreciază ca fiind neviabile și celelalte argumente invocate în recurs. Or, conform art. 13 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, pînă la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani, conform tabelului expus în lege (de la 01 iulie 2012 – 21 ani).

Articolul 14 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește în următoarele proporții: a) pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani (art. 13 lit. a)): pentru o vechime în muncă de 20 de ani – 50

procente iar pentru cei pensionați la limită de vârstă sau din motive de boală – 55 procente din sumele respective ale soldei; pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani – 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume;

Prin pct. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 stipulează că (în redacția în vigoare la perioada pertinentă speței), se stabilește că asigurarea cu pensii a militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne militarilor și ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne colaboratorii Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și sistemului penitenciar, precum și a familiilor acestora, se efectuează în funcție de ultimul loc de serviciu.

În punctul 7 lit. b) din Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare nr. 78 din 21 februarie 1994, se statuează că la calcularea vechimii în muncă la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se ia în considerare serviciul în organele securității statului, organele afacerilor interne, Poliția de Frontieră, organele Centrului Național Anticorupție și în organele sistemului administrației penitenciare în funcții publice cu statut special.

Conform pct. 8) lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor, afacerilor interne militarilor și ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne colaboratorii Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și sistemului penitenciar, se acordă următoarele înlesniri: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în închisori, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran

Din coroborarea normelor legale precitate se deduce că, pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesnirile solicitate este necesar ca subiectul solicitării să fi executat serviciul într-o subdiviziune prevăzută de pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994; și să-și fi exercitat serviciul nemijlocit ca militari care au îndeplinit serviciul prin contract, persoane din corpul de comandă și din trupele organelor, afacerilor interne militarilor și persoane din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne colaboratorii Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și sistemului penitenciar.

Din actele și lucrările dosarului s-a constatat indubitabil că, Vladimir Levițchi este subiect ce poate beneficia de înlesnirile prevăzute în pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, deoarece a activat în funcția de polițist al Batalionului serviciului pază și escortă al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău.

Distinct acestei circumstanțe, organul cu atribuții de stabilire și calculare a pensiei reclamantului, care la 14 noiembrie 2008 era Ministerul Afacerilor Interne,

în mod eronat a stabilit că vechimea în muncă a lui Vladimir Levițchi constituie 18 ani 2 luni 17 zile.

Această concluzie a autorității învestite cu atribuții de stabilire, calculare și achitare a pensiei reclamantului contravine normelor legale precitate și a fost trasă cu aprecierea greșită a cadrului legal.

Or, din interpretarea logico-juridică a dispozițiilor legale citate mai sus rezultă *indubitabilis* că, la 14 noiembrie 2008, adică data stabilirii pensiei reclamantului, stagiul vechimii în muncă a acestuia constituia 38 de ani 04 luni și 11 zile.

Astfel, având în vedere că stagiul vechimii în muncă influențează asupra mărimii pensiei, prima instanță și instanța de apel just au ajuns la concluzia că, eroarea organului cu atribuții de stabilire și calculare a pensiei a generat situația achitării începând cu perioada de 15 noiembrie 2008 și până în prezent a unei pensii mai mici lui Vladimir Levițchi.

În conjunctura circumstanțelor constatate și descrise supra Colegiul constată că, instanța de apel și prima instanță au ajuns la o concluzie justă și întemeiată privind anularea deciziei nr. 276 din 14.11.2018 a CTAS Buiucani și obligarea CNAS să efectueze recalcularea cuantumului pensiei lui Vladimir Levițchi, luându-se în considerare recalcularea vechimii în muncă: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, efectuat de MAI pentru perioada efectuării serviciului în perioada 27 august 1990 – 14 noiembrie 2008 în funcția de polițist al Batalionului serviciului pază și escortă al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău, potrivit confirmării nr. 8257 din 28 mai 2018.

Cu titlu subsecvent instanța de recurs apreciază ca fiind lipsit de suport argumentul recurentului CNAS, precum că nu deține competența de a calcula sau recalcula vechimea în muncă persoanelor ce urmează să se pensioneze sau sunt pensionate în baza Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, aceste atribuții revenind angajatorilor.

În sensul art. 48 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (în vigoare de la data de 01 ianuarie 2017), pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Astfel, începând cu data de 01 ianuarie 2017, CNAS a preluat atribuțiile de stabilire și plata pensiilor militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora, fiind unica instituție abilitată cu competența de achitare a pensiilor și alocațiilor lunare persoanelor din trupele organelor afacerilor interne.

Conform pct. (1)-(4) din Hotărârea Guvernului nr. 1427 din 28 decembrie 2016, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Protecție și Pază de Stat transmit Casei Naționale de Asigurări Sociale, până la 30 iunie 2017, conform

graficului stabilit de către Casa Națională de Asigurări Sociale, documentele și informația, în format electronic, privind stabilirea pensiilor, alocațiilor lunare de stat, alocațiilor lunare nominale pentru merite deosebite față de stat ale beneficiarilor de pensii, stabilite pînă la 31 decembrie 2016.

Instituțiile menționate la pct.1 al prezentei hotărâri prezintă Casei Naționale de Asigurări Sociale listele beneficiarilor de pensii și prestații sociale, pe suport de hârtie și în format electronic, în mărimile stabilite pînă la 31 decembrie 2016.

Casa Națională de Asigurări Sociale va efectua plata pensiilor și prestațiilor sociale începînd cu 1 ianuarie 2017, în mărimile stabilite de instituțiile menționate la pct.1.

Datoriile acumulate la plata pensiilor și prestațiilor sociale către beneficiari la data de 1 ianuarie 2017 vor fi achitate din contul transferurilor de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Interpretarea normelor expuse supra profilează justetea concluziei instanțelor de fond precum că, ține de competența CNAS să recalculeze pensia lui Vladimir Levițchi începînd cu 15 noiembrie 2008. Or, după operarea modificărilor la legislația în domeniu, Casa Națională de Asigurări Sociale este unica instituție abilitată cu competența de achitare a pensiilor și prestațiilor sociale militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 1427 din 28 decembrie 2016, executivul a stabilit în mod cert și expres că, CNAS va efectua plata pensiilor și prestațiilor sociale începînd cu 01 ianuarie 2017, stabilind inclusiv și faptul că, datoriile acumulate la plata pensiilor și prestațiilor sociale către beneficiari la data de 01 ianuarie 2017 vor fi achitate din contul transferurilor de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Instanța de apel corect a concluzionat că dreptul la plata pensiei este un drept imprescriptibil, iar negarea acestui drept ar duce inevitabil la încălcarea dreptului la proprietate al reclamantului asupra pensiei neprimite.

Conform articolului 47 alin. (2) din Constituție, cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Sensul logico-juridic al aceste norme denotă că dreptul la pensie, se referă la drepturi incluse în categoria drepturilor sociale. Caracteristica conceptuală a drepturilor sociale constă în faptul că ele nu au un caracter necondiționat și că pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege. Această caracteristică acordă legiuitorului autoritatea de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale.

Potrivit aserțiunilor Curții Constituționale inserate în § 25 din Hotărârea nr. 5 din 10 aprilie 2012, , în același timp, implementarea prevederilor legale nu poate fi în conflict cu principiile constituționale, astfel încât normele legale relevante nu pot nega și nici stinge drepturile sociale garantate constituțional. Astfel, la punerea în aplicare a dispozițiilor constituționale ce garantează drepturile sociale, legiuitorul trebuie să respecte articolul 54 alin. (4) din Constituție, care prevede că, la angajarea dispozițiilor referitoare la restrângerea drepturilor și a libertăților

fundamentale, existența și substanța acestor drepturi și libertăți trebuie să fie păstrată.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie 2011, Curtea a statuat că: „[...] un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și, respectiv, art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei.”

Deși principiile care rezultă din articolul 1 din Protocolul nr. 1 sunt aplicabile și în cazul pensiilor (*Stummer v. Austria* [MC], hotărârea din 7 iulie 2011, § 82), totuși, dispozițiile acestuia nu garantează, ca atare, vreun drept la primirea unei pensii într-un anumit quantum (*Maggio și alții v. Italia*, hotărârea din 31 mai 2011, § 55).

În același timp, în cazul în care cuantumul unui drept salarial [sau unei pensii stabilite] este redus sau anulat, această măsură poate constitui o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată (a se vedea *mutatis mutandis* *Rasmussen v. Polonia*, hotărârea din 28 aprilie 2009, § 71). Or, o condiție esențială pentru ca ingerința să fie considerată drept compatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1 este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de lege și să servească unui interes public legitim.

Conform art. 2 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 8 iulie 1999, dreptul la asigurări sociale este garantat de stat și se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale.

Articolul 3 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 8 iulie 1999 stipulează că, sistemul public de asigurări sociale (denumit în continuare sistem public) se organizează și funcționează având ca principii de bază: a) principiul unicității; b) principiul egalității; c) principiul solidarității sociale; d) principiul obligativității; corelativității îndeplinirii obligațiilor; e) principiul contributivității; f) principiul repartiției; g) principiul autonomiei; h) principiul imprescriptibilității; i) principiul incesibilității.

În Hotărârea nr.27 din 18 mai 1999 Curtea Constituțională a reținut că „în Legea nr. 156-XIV este consacrată și destinația specială a contribuțiilor de asigurări sociale: veniturile din fondul de pensii pot fi utilizate numai pentru plata pensiilor. Contribuțiile de asigurări sociale în fondul de pensii sunt plătite obligatorii, percepute din salariul (venitul) cetățenilor. Defalcând o parte, stabilită prin lege, din salariul (venitul) lor, cetățenii încadrați în câmpul muncii, prin intermediul sistemului de contribuții de asigurări sociale obligatorii în fondul de pensii, participă nemijlocit la formarea bugetului asigurărilor sociale de stat.”

În această consecvență, Colegiul vădește că instanța de apel corect a ajuns la concluzia că CNAS este obligată să recalculeze pensia lui Vladimir Levițchi, cu stabilirea pensiei reieșind din vechimea în muncă, stabilită prin confirmarea Departamentului de Poliție al mun. Chișinău nr. 8257 din 28 mai 2018, începând cu 15 noiembrie 2008.

Din considerentele menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității respingerii Casei Naționale de Asigurări Sociale împotriva deciziei din

29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Conform articolelor 258 alin. (3) și art. 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.
Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Sveatoslav Moldovan

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh